

**Na wstępie w skrócie podajemy czym zajmowała się Grupa Operacyjna „Wisła”.
Jak informuje ABW w swoim opracowaniu pt. „Współpraca SB MSW PRL z KGB
ZSRR w latach 1970-1990 Próba Bilansu”:**

Do głównych zadań Grupy na terenie ZSRR należało sprawowanie kontroli operacyjnej nad obywatelami PRL podejrzanymi o wrogą działalność oraz organizowanie wspólnie ze stroną radziecką przedsięwzięć operacyjnych dotyczących obywateli państw obcych. Obywatelami polskimi, którymi Grupa miała szczególnie się interesować, byli zwłaszcza przedstawiciele PRL w RWPG, przedstawiciele polskich central handlowych utrzymujący kontakty z radzieckimi instytucjami handlowymi, pracownicy Biura Radcy Handlowego w Moskwie oraz delegatur central handlu zagranicznego (m. in. Energopolu, Budimex-u, Polimexu-Cekopu, Bumaru i Elektrimu), pracownicy Instytutu Badań Jądrowych w Świerku koło Otwocka przyjeżdżający do Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, a także naukowcy i specjaliści odbywający w Związku Radzieckim staż naukowy lub praktyki specjalistyczne. Ponadto „Wisła” miała obejmować kontrolą operacyjną polskich studentów kierowanych na studia do ZSRR, a także kontrolować sektor transportowy: załogi statków pływających pod polską banderą, polskich marynarzy pływających na statkach innych bander – zawijających do radzieckich portów, załogi samolotów Polskich Linii Lotniczych LOT oraz kolejarzy pociągów wyjeżdżających z Polski i wjeżdżających na teren ZSRR. Pracownikom „Wisły” zlecono również objęcie kontrolą operacyjną korespondentów peerelowskich mediów akredytowanych w Moskwie oraz dziennikarzy przyjeżdżających do ZSRR służbowo lub na pobyt krótkoterminowy. W kręgu operacyjnych zainteresowań Grupy znajdowali się także polscy turyści przyjeżdżający do ZSRR indywidualnie lub z wycieczkami zorganizowanymi, a także osoby wyjeżdżające z PRL do ZSRR prywatnie.

Grupa miała na bieżąco powiadamiać dyrektora Departamentu II o polskich obywatelach przebywających na terenie ZSRR służbowo, których zachowanie i aktywność wymagały interwencji organów bezpieczeństwa lub organów administracyjnych. Ponadto miała pozyskiwać informacje o wszelkich niepokojących sygnałach lub zdarzeniach dotyczących polskich turystów przybywających do ZSRR.

Jeśli chodzi o obcokrajowców, to w kręgu zainteresowań operacyjnych „Wisły” byli przede wszystkim dyplomaci państw zachodnich akredytowani w PRL i wyjeżdżający stąd do ZSRR, a poza tym, podobnie jak w przypadku obywateli polskich, zagraniczni marynarze i turyści, zachodni dziennikarze, handlowcy i specjaliści, zwłaszcza podejrzewani o prowadzenie działalności przeciwko ZSRR i PRL.

Grupie „Wisła” zlecono także zorganizowanie siatki informacyjno-agenturalnej. Jej funkcjonariusze mieli samodzielnie lub na polecenie dyrektora Departamentu II MSW pozyskiwać tajnych współpracowników spośród Polaków przebywających w ZSRR oraz organizować z nimi współpracę, szkolić ich i zadaniować – zarówno w celach kontrwywiadowczych, jak i ściśle wywiadowczych.

Kierownicy Grupy Operacyjnej „Wisła” w latach 1970-1990 na podstawie opracowania ABW pt. „Współpraca SB MSW PRL z KGB ZSRR w latach 1970-1990 Próba Bilansu”

Zbigniew Wyparło, syn Stanisława, urodzony 8.04.1923 r. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” w okresie od 1.09.1967 r. do 31.07.1970 r.

Kazimierz Górecki, syn Piotra, urodzony 11.11.1919 r. w Mielcu. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 01.08.1970 r. do 31.08.1974 r.

Romuald Michniewicz, syn Antoniego, urodzony 7.07.1929 r. w Wilnie. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 01.09.1974 r. do 30.10.1977 r

Stanisław Groniecki, syn Szczepana, urodzony 1.01.1926 r. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 1.11.1977 r. do 30.11.1980 r.

Andrzej Sroka, syn Stanisława, urodzony 12.09.1937 r. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 01.12.1980 r. do 30.06.1986 r.

Zbigniew Twerd, syn Rościława, urodzony 25.08.1932 r. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 01.07.1986 r. do 01.06.1990 r.

Zdzisław Sarewicz, syn Feliksa, urodzony 01.06.1930 r. w Jordanowie. Poprzednie nazwisko Skwarek. Kierownik Grupy Operacyjnej „Wisła” od 01.06.1990 r. (w materiałach źródłowych brak daty zakończenia pełnienia tej funkcji)

Nie trudno się domyślić, że kierownicy GO „Wisła” należeli do ścisłej elity. Musieli cieszyć się zaufaniem swoich przełożonych w Warszawie, jak również, a może przede wszystkim zaufaniem „towarzyszy radzieckich” – jak ich pieszczotliwie nazywali peerelowscy komuniści. Jak silne więzi łączyły funkcjonariuszy GO „Wisła” świadczy fragment z opracowania ABW dotyczący ostatniego Kierownika GO „Wisła”: Jesienią 1990 r. w związku z przemianami polityczno – ustrojowymi w Polsce, pierwszy niekomunistyczny minister spraw wewnętrznych RP Krzysztof Kozłowski poinformował stronę radziecką o zakończeniu dotychczasowej współpracy pomiędzy polskimi i radzieckimi służbami bezpieczeństwa wewnętrznego, sugerując jednocześnie przedstawicielowi KGB w Warszawie gen. Smirnowowi zmianę statusu przyszłego współdziałania na dyplomatyczny. Po rozwiązaniu Grupy Operacyjnej „Wisła” w Moskwie jej kierownik, gen. Zdzisław Sarewicz, przestał pełnić funkcję łącznika między MSW a KGB. Kierownictwo radzieckiej służby, pomimo oficjalnego polskiego stanowiska w tej sprawie, nadal jednak traktowało Sarewicza jako przedstawiciela polskiego MSW i nie uczyniło nic w kierunku zmiany jego statusu.

Ciekawym przykładem jest również kariera przedostatniego Kierownika GO „Wisła” Zbigniewa Twerda, który w latach 1965-1966 pracował w Międzynarodowej Komisji Nadzoru i Kontroli w Indochinach. Jak wynika z jego akt osobowych od 1958 r. nieprzerwanie pracował w Departamencie II MSW, głównie na kierunku amerykańskim. W latach 1986 – 1990 był Kierownikiem Grupy Operacyjnej „Wisła” w Moskwie. Zgodnie z naszymi informacjami Zbigniew Twerd był zatrudniony wraz z grupą emerytowanych, byłych oficerów wyższego szczebla MSW PRL w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w czasie gdy szefem tej służby był związany z SLD Andrzej Barcikowski.

Materiały dostępne na stronie www.solidarni.waw.pl